

andans uppråthållande; och om sträfvandet härtill upphör att utgöra föremål för densamma, måste den blifva betydelselös. Menniskan kan icke med intresse sluta sig till någon korporation, hvilken hon icke lärt sig akta, och i hvilken hon icke vet sin personlighet aktad. Från det sedliga sträfvandets synpunkt kan detta vilkor äfven i en Studentförbindelse uppfyllas, från det vetenskapliga intressets och verksamhetens ensamt icke.

10 Om det kunde tillåtas den Studerande ungdomen, att till skolförbindelsernas underhållande och för det förtroliga umgänget med barn-
domsvännerna hafva sammanträden afdelningsvis, vore detta i min
tanke ganska önskvärdt, isynnerhet derföre, att behovet af ett sådant
umgänge för närvarande synes vara bland ungdomen allmännare.
Dessa sammankomster skola afhålla isynnerhet de unge från dåligt
sällskap och dåliga tidsfördrif.

I och för sig vore alltså ett sådant umgänge icke utan inflytande på
sedligheten, och det kunde äfven i sin mon leda till en verksammare
vård om densamma i Fakulteterna. Endast i denna form, men icke
såsom organiserade korporationer skulle jag anse Afdelningarne kunna
hafva plats jemte Fakultets-fördelningen ehuru jag måste bekänna, att
20 jag på grund af vunnen erfarenhet betviflar, att de lång tid skola
uppråthållas och verkligen bestå.

På dessa skäl vågar jag hålla för rätt, att Consistorium icke bör
förorda petitionen i dess närvarande form, och förordar den för min
del icke. Jag gör det så mycket mindre, som jag befarar, att den i denna
form på högre ort icke kan vinna bifall, och genom ett afslag deri
studerande ungdomen skulle betagas allt tillfälle att i en eller annan
form bringa den önskade förbindelsen till stånd; hvarföre mitt ödmju-
ka förslag är, att Consistorium måtte hos Rector Magnificus anhålla,
att Rector ville tillråda petitionärerna att återtaga petitionen.

30

83 UTLÅTANDE I HISTORISK-FILOLOGISKA FAKULTETEN 18.XI 1857 *HUA, Centralförvaltningens arkiv*

Af ett licentiat-specimen kan icke erfordras, och har aldrig fordrats, att
det skall framställa några nya, egendomliga, för vetenskapen fruktbä-
rande åsigter i det ämne det behandlar. Af ett licentiat-specimen kan
40 man i min tanke endast begära, att Författaren deri visar förmåga, att
tillämpa sitt inhemtade vetande på något särskildt fall, och att på
antagliga grunder hylla den ena, förkasta en annan af de åsigter, som
i ämnet af särskilda vetenskapliga forskare blifvit framställda. Ur
denna synpunkt motsvarar magister Rudbecks ifrågavarande specimen
fullkomligt de fordringar, som på detsamma kunna ställas. Han har
deri med den grundligaste kännedom om de Finska sagorna, någon i
detta land – och på jordens rund – besitter, på bedömandet af deras
betydelse använt de insigter han genom studium af utmärkta förfat-
tarens hithörande skrifter förvärfvat sig. Han har härvid varit föranlåten
10 yttra sig öfver sagans betydelse i allmänhet, och hvem undrar väl öfver,
att han icke haft något bättre att derom säga, än bröderna Grimm. Så
vidt jag kan bedöma, har han dock tillagt sjelfständiga reflexioner
rörande sagans och särskildt Finska sagans betydelse för mythologin
och språkforskningen. Likaså har han i det speciella sökt framlägga
några för Finska sagan särskildt utmärkande drag. Härtill kommer, att

Rudbeck, som känt är, egnat en stor del af sin studiitid åt de Finska sagornas bearbetande och gifvit bevis för sitt arbetes goda frukt i utgifna tvenne häften »Suomen kansan Satuja ja Tarinoita». Han har derigenom bevisat sig med sann och uppoffrande kärlek omfatta denna forskning, och hans afgifna specimen utgör blott ett steg framåt på denna bana, hvilken han kan anses hafva valt till väg för äfven sitt lifs framtida bemödanden. Och det är sällan ett licentiat-specimen ger detta löfte om fortsatt arbete och forskning. Rudbecks specimen har vidare såsom en lärarik och gagnande afhandling stor förtjenst, emedan den lärar hvar och en i vårt land, som icke gjort ämnet till sitt specialstudium, att känna, hvad han icke förut vet. Den är också, såsom en afhandling öfver ämnet, med en ganska lofvärd talang författad. På dessa grunder kan jag för min del icke annat, än anse magister Rudbecks specimen för ett af de bättre licentiat-specimina, som vid detta universitet blifvit utgifna. Men magister Rudbeck har låtit komma sig till last, att han i sitt specimen afskrifvit och öfversatt längre och kortare strofer ur bröderna Grimms och Asbjörnsens och Moes af Herr Lektor Borg citerade arbeten.

10

Jag har vid en så noggrann pröfning af detta förhållande, som tiden tillåtit, kommit till följande öfvertygelse. Hvad magister Rudbeck vid bedömandet af de Finska djursagorna lånat af Grimms åsichter och ordalag (sidorna 57 till 60 i disputationen) är af ringa betydelse. De hithörande reflexionerna äro sådana, som hvarje lagom klok människa i dessa ämnen måste göra. De äro också af Författaren ökade med andra, som specielt röra Finska sagan. Med sin goda rätt har magister Rudbeck för sin afhandling begagnat tvenne tidigare uppsattser, den ena införd i Litteraturbladet, den andra afgifven såsom ämne för Kandidatgrad. Det är vid hans fortsatta sysselsättning med ämnet lika naturligt, att han efterhand utvecklat sina insigter deri, och för mindre uppsattser använt dem, som att han nu satt dessa i sammanhang med den mera omfattande framställningen. I hvad han ur den förra af dessa uppsattser använt, förekomma åtskilliga lånade uttryck – äfven dessa utan någon vikt – Men det är isynnerhet den sednare uppsatsen, gradualämnet, som visar sig vara till stor del en öfversättning af, och eljest helt och hållet bygd på företalet till Asbjörnsens och Moes arbete. Hvad derur i afhandlingen är använt, bär samma pregel af direkt lån. Betydelsen af detta magister Rudbecks förfarande försvåras derigenom att en del af hvad Rudbeck anför specielt till bedömande af karaktärer i den Finska sagan, och som hvarje läsare måste anse för åtminstone en själfständig tillämpning, visar sig vara fullkomligt enahanda med sagde Författares bedömanden af Norska sagokaraktärer, så att endast det Finska namnet trädt i det Norskas ställe. Jag kan lätt förstå, att magister Rudbeck, såsom han äfven vid disputations-akten förklarar, vid afhandlingens författande varit omedveten om, till hvilken grad allt detta varit lånat. Detta bevisas äfven deraf, att han t. ex. om den Norska sagans Askelad förnekar, hvad han anför om den Finska Tuhkimo, ehuru detta anförande är helt och hållet lånat af de nämnda författarena, och gäller samma Askelad. Jag är också genom den kändedom jag från lång tid tillbaka äger om Rudbecks karakter, fast öfvertygad, att han sjelf icke insett det betänkliga i sitt förfarande. Jag finner honom hafva på flera ställen citerat de arbeten, han begagnat, och äfven på sidan 43, der den betänkligaste delen af lånen börjar. Magister Rudbeck skulle också genom uttrycket: »jag bekänner mig häri till dens och dens åsigt», eller: »härom yttrar sig den och den så och så, hvilket fullkomligt kan tillämpas på den Finska sagan» o. s. v. icke

20

30

40

50

hafva betagit sin afhandling det minsta af dess värde och intresse. Men att han detta icke gjort, deri har han begått en obetänksamhet, som i ett officiellt lärdomsprof både i och för sig, och för exemplets skull får betydelsen af ett positivt fel, och som enligt min öfvertygelse Fakulteten icke kan eller bör gilla, genom att för ändamålet gilla en afhandling, hvars författare gjort sig till detta fel skyldig. Jag får derföre med voto för ändamålet ogilla magister Rudbecks ifrågavarande för vinnande af licentiat-grad utgifna specimen »Om Finnarnes Folkdikt.»

10

84 PLAN ZU DER EINRICHTUNG EINES FINNISCHEN VOLKSSCHULLEHRER-SEMINARIUMS.

HUB, JVS handskriftssamling

Der Unterricht wird besorgt von
Einem Rektor mit – S:r R:l 500. Gehalt.
– Kollega – 300.–

Zu Stipendien hat das Seminarium einen jährlichen Staatsanschlag

Zu fünf Stipendien à 30 R:l
– fünfzehn – à 20 R:l = 450.–
Zu Büchern &c. für die Bibliothek 50
Zur Heizung und Beleuchtung
und Inventarien 50.–
Jährlich S:r R:l 1 350.–

Ausserdem wird die erste Einrichtung auf Staatskosten besorgt, wozu Vorschlagsweise R:l 300.– Und der Rektor od(er) Vorsteher des Seminariums erhält nach resp(ektive) 5, 10, 15 u(nd) 20 jährigem Dienst in dierser Bestellung jedesmal ein Zuschuss an Gehalt von S:r R:l 100–400.

Nach 30 jährigem Dienst als Schullehrer wird der Rektor mit S:r R:l 900 pensionirt; der Kollega aber nur im Krankheitsfall mit den vollen Gehalt S:r R:l 300.–

Der Grund dieser letztangeführten Bestimmungen ist der: dass die Bildung der Volksschullehrer ganz von der Tüchtigkeit des Vorstehers der Anstalt abhängt, daher es auch wichtig ist, dass er sich dieser Thätigkeit ganz widme und bey derselben zu dem höchsten Gehalte gelangen kann, der irgend einem Schullehrer im Lande erreichbar ist; die Person des Kollega aber ohne erheblichen Nachtheil für die Anstalt wechseln kann, und es überdem nützlich ist, dass einige Schullehrer im Lande Gelegenheit bekommen sich auf diesem Platze mit dem Volksschulwesen vertraut zu machen.

||Der Rektor muss ein in der historisch-filologischen Facultät graduirter Mann seyn, der schon einige Erfahrung als Schullehrer hat; Der Kollega wenigstens den vorgeschriebenen pedagogischen Examen durchgemacht haben. Übrigens erhellt aus dem folgenden, dass jener auch Kenntnisse in der Agronomie besitzen, dieser im methodischen Gesang geübt seyn soll.||

In der Anstalt können bis 25 Zöglinge jährlich eintreten. Es wird von den eintretenden gefordert:

1:o Dass sie 16 Jahre alt sind;

2:o Dass sie ein völlig zuverlässiges Zeugniß über ihre guten Sitten und ihre Arbeitsamkeit mitbringen;